

DOI: <https://doi.org/10.54937/2026.9788056112410.85-91>

K VYBRANÝM AUTOBIOGRAFICKÝM POSTUPOM V TVORBE IVANY DOBRAKOVOVEJ

ON SELECTED AUTOBIOGRAPHICAL STRATEGIES IN THE WORK OF IVANA DOBRAKOVOVÁ

JANA KOREŇOVÁ

The University of Presov, Slovakia
Email: jana.korenova@smail.unipo.sk
ORCID iD: 0009-0007-8876-1697

ABSTRAKT

Štúdia skúma autobiografickosť v slovenskej próze po roku 1989, v období, kedy sa literárne prostredie otvára pluralite poetík a autori sa čoraz viac orientujú na vnútorný svet subjektu. Teoretická časť práce vychádza z posunu od tradičných definícií pojmu autobiografie k moderným teoretickým prístupom, ktoré stierajú hranice medzi realitou a fikciou a zdôrazňujú žánrovú otvorenosť textov. V slovenskom kontexte sa autobiografické a autofikčné postupy objavujú naprieč generáciami, pričom ich rozpoznávanie si vyžaduje analýzu naratívnych stratégií a konfiguračných znakov, nie iba zhody medzi autorom a postavou. Analytická časť sa zameriava na poetiku Ivany Dobrakovovej, ktorá vytvára kompaktný fikčný svet založený na fragmentárnej výstavbe, introspekcii a modelovaní psychicky zraniteľných protagonistiek. Autobiografické prvky v jej tvorbe nevyplývajú z opisovania faktov, ale z prepisovania osobnej skúsenosti, emocionálnej intenzity, jazykovej neistoty a migračného kontextu do fikčných naratívov. Intertextualita, prepojenosť motívov a opakovanie typizovaných postáv vytvárajú sieť, v ktorej sa osobné prelína s literárnym.

Štúdia ukazuje, že autobiografickosť v súčasnej slovenskej próze nefunguje ako pevný rámec, ale ako dynamický princíp formovania subjektu. Tvorba Ivany Dobrakovovej často reflektuje osobnú skúsenosť autorky, ktorá je literárne transformovaná. Hranica medzi skutočnosťou a fikciou pritom ostáva otvorená a priechodná.

Kľúčové slová: *autobiografia, autofikcia, Ivana Dobrakovová, intertextualita*

ABSTRACT

The study examines autobiographical elements in Slovak prose after 1989, a period marked by a growing plurality of poetics and a stronger focus on the inner world of the literary subject. It reflects the shift from traditional definitions of autobiography toward modern theoretical approaches that blur the boundaries between reality and fiction and emphasize the genre's openness. In the Slovak literary context, autobiographical and autofictional strategies appear across generations, and their identification requires analysing narrative procedures and configurational features rather than a simple overlap between author and protagonist.

The analytical section focuses on the poetics of Ivana Dobrakovová, who creates a coherent fictional world built on fragmentation, introspection, and the portrayal of psychologically vulnerable protagonists. Autobiographical aspects in her work do not stem from recounting factual events but from transforming personal experience, emotional intensity, linguistic insecurity, and the context of migration into fictional

narratives. Intertextuality, recurring motifs, and the repetition of typified characters form a network in which the personal and the literary continually intersect.

The study demonstrates that autobiographical writing in contemporary Slovak prose functions as a dynamic principle of shaping the literary subject rather than as a fixed genre category. The example of Dobráková's work confirms that personal experience can be transformed in multiple literary ways, while the boundary between reality and fiction remains open and productive.

Keywords: *autobiography, autofiction, Ivana Dobráková, intertextuality*

ÚVOD

Po roku 1989 sa slovenská próza otvára širokej škále poetík, čo umožňuje autorom rozvíjať individuálne spôsoby písania bez potreby vytvárania homogénnych skupín či poetických programov. Popri žánrových experimentoch a tematickej rozmanitosti sa naplno presadzuje aj tendencia orientovanosti na vnútorný svet subjektu – či už v podobe memoárových žánrov, autofikcie alebo naratívov čerpajúcich z osobnej skúsenosti. V tejto oblasti sa zároveň prelínajú tradičné predstavy o autobiografii s modernými teoretickými prístupmi, ktoré spochybňujú stabilitu žánru aj hranice medzi faktom a fikciou. Autobiografickosť sa tak prestáva chápať ako jednoduché zachytávanie životopisných údajov; transformuje sa na komplexnú konštrukciu založenú na identite subjektu, práci s perspektívou, na intertextuálnych väzbách či na motívoch, ktoré vytvárajú dojem autenticity.

Práve premenlivosť a otvorenosť žánrových hraníc je výrazná aj v súčasnej slovenskej próze – autori a autorky rôznych generácií využívajú osobnú skúsenosť ako tvorivý impulz (niekedy ju spracúvajú priamo, inokedy ju transformujú do fikčného sveta). Príkladom je tvorba Ivany Dobrákovej kombinujúca introspektívny pohľad na psychiku postáv s naratívmi prekračujúcimi tradičné epické postupy. Prózy autorky ukazujú, že autobiografické prvky môžu fungovať aj mimo explicitného životopisného rámca, a to prostredníctvom modelovania subjektu, fragmentárnej výstavby, či dôrazom na telesnosť, rovnako cez opakujúce sa motívy a prepojené fikčné priestory. Otvára sa nový priestor na skúmanie formujovania a transformácie subjektu v súčasnej literatúre so zreteľom na to, akým spôsobom sa osobná skúsenosť premieňa na literárny tvar.

SLOVENSKÁ LITERATÚRA PO ROKU 1989 V KONTEXTE AUTOBIOGRAFICKOSTI

V slovenskej ponovembrovej literatúre sa okrem iných línií (postmodernej, magicko-realistickej, hyperrealistickej atď.) rozvíja aj „próza subjektu“ či autenticitné literárne formy (memoáre, denníky, biografie, autobiografie a i.). Primárne tento spôsob písania možno identifikovať u predstaviteľov strednej a staršej generácie, ale v ostatných rokoch sa presadzuje autenticitná línia i cez písanie mladších autorov a autoriek. U autorov možno často identifikovať tematizovanie subjektu a jeho problémov, ktoré sa spájajú s konfliktami s mikro – či makrosocietou.

Priestor slovenskej ponovembrovej literatúry ponúka viacero možností na experimenty a individuálne poetiky. Autori v danej etape nevytvárajú homogénne a organické skupiny, začínajú sa viac diferencovať a venovať sa vlastnému, špecifickému spôsobu písania. Sústredenosť na subjekt sa najvýraznejšie prejavuje v textoch ovplyvnených autobiografickou skúsenosťou. Termín autobiografia počas posledných desaťročí v literárnej vede vyvoláva viaceré polemiky, jeho význam sa oproti starším definíciám výrazne prehodnotil. Podľa Heleny Kupcovej autobiografia „spadá k umelecké literatúre faktu a bazíruje na dokumentárni vĕrohodnosti sdělení o reálné osobě, není vypravěčskou mystifikací“ [1].

V starších slovníkoch možno nájsť ešte viac ohraničené definície, napríklad Jiřina Táborská definuje autobiografiu ako „vlastní životopis, tj. písemné vyličení vlastního života autora“ [2]. Eduard Gombala [3] sa prikláňa k podobnej teórii, uvádza, že autobiografia „je vlastní životopis. Poznáme druh autobiografií, ktoré sú iba suchým výpočtom významnejších udalostí a faktov zo života človeka. Existujú však i autobiografie významných spisovateľov, ktoré popri informáciách o faktoch a udalostiach zo spisovateľovho života obsahujú i významné svedectvo o dobe, o autorových súčasníkoch“ [3]. Moderná próza však ponúka v oblasti autobiografie oveľa atraktívnejšie a hodnotnejšie kvality ako enumeráciu životopisných údajov. Postštrukturalisti ohlásili koniec autobiografie, v nadväznosti na dekonštruktivistický prístup so zreteľom na problematizáciu klasického ponímania znaku sa prístup k autobiografickému

písaniu mení. Spochybňuje sa klasický koncept, uvažuje sa nad semiotickou povahou textu, v dôsledku čoho vznikajú nové definície žánrových schém. Príkladom je koncepcia Phillipeho Lejeunea [4], definujúca štyri základné rysy autobiografického paktu (písanie v próze vo forme rozprávania, témou je individuálny životný príbeh, zachovávanie identity medzi autorom a rozprávačom a identity medzi rozprávačom a hlavnou postavou, písanie v retrospektívnej rozprávačskej perspektíve), ktoré je však vzhľadom na nehomogénnu povahu textov problematické uplatňovať v praxi. Autobiografické písanie môže potenciálne vychádzať z rôznorodých prvkov, situácií a materiálov, rovnaká nestabilita sa ukazuje aj v genologickej rovine – texty prekračujú hranice žánrových schém, aktualizujú ich prvky a stávajú sa autobiografickými v rozličných rovinách (autobiografický nemusí byť iba text ako celok).

Z novších teórií v danej oblasti pokladáme za prínosnú publikáciu Dorrit Cohnovej [5] *Co delá fikci fikci* (2009), ktorá sa okrem teoretických výskumov orientuje aj na konkrétne texty, čím otvára viaceré novodobé problémy autobiografických prvkov próz. V rovnakej edícii (Edice možné světy) vyšla aj publikácia *O fikci nově* (2017), ktorá ponúka v oblasti kategórie fikčnosti niekoľko zaujímavých teoretických konceptov. Vo vzťahu ku kategórii autobiografie sa problém fikčnosti začína problematizovať, preto je potrebné poukazovať na vymedzenie hraníc medzi realitou a fikciou, resp. na prvky vytvárajúce dojem reality. V súčasnosti nie je jednoduché definovať autobiografiu, ani žánrovo ju vymedziť či stanoviť kritériá na určenie príslušnosti textu k autobiografii alebo fikcii. Fikcia sa v tomto zmysle javí ako opozičný protipól pojmu, ale v našom vnímaní môže participovať vo výstavbe autobiografických postupov funkčným spôsobom. Možno však pozorovať viaceré prvky, ktoré spoločnou konfiguráciou odkazujú na autobiografické písanie.

V slovenskom teoretickom literárnom kontexte téma autobiografickosti rezonuje iba okrajovo, v posledných rokoch sa však objavuje niekoľko podnetných zborníkových príspevkov – napr. V *Zborníku príspevkov z medzinárodnej konferencie Subjekt – autor – auditórium* (1996) práce Etely Farkašovej [6] [7], Zdenka Mathausera a ďalších, z novších výskumov uvádzame napríklad zborník *Možnosti autobiografickosti* (2013), v ktorom okrem teoretických prác (Peter Zajac, Marek Debnár [8] a ďalší) boli uverejnené aj analýzy rôznorodých pohľadov na autobiografické písanie v súvislosti s dielami slovenských autorov (napr. príspevky Tomáša Horvátha, Fedora Matejova, v iných zborníkoch príspevky Marcela Forgáča [9] [10], Milana Kendru, Olgy Stawinskej, Márie Klapákovéj [11] [12], Andrey Fedorkovej [13] [14] a ď.). Vzhľadom na poetologickú rôznorodosť próz publikovaných po roku 1989 je však výskum v problematike autobiografickosti a autofikcie (a ich prvkov a postupov) obmedzený iba na nízky počet prác, dôvodom môže byť práve spomínaná rôznorodosť textov, čím vzniká viacero možností na výskum viacerých aspektov textov. Otvára sa však problematika hraníc medzi autobiografiou a autofikciou, autori sa pomocou autofikčných postáv (/Vladimír/ Balla) alebo fiktívnych životopisov (Pavol Vilikovský, Stanislava Chrobáková Repar a i.) hrajú s čitateľom. Časté miešanie fikčného a reálneho má dvojdomú povahu – na jednej strane sa fikčné prvky stávajú prostriedkom na budovanie efektu reality, na strane druhej sa prvky z reality môžu stať predmetom spochybňovania. Funkčná hybridizácia (v zmysle miešania prvkov fikčnosti a reality) sa stáva estetickou kvalitou textov – v rovine použitých prvkov, prekračovania žánrových hraníc a pod. Autobiografické písanie môže využívať rôzne postupy a princípy, jedným z nich je postštrukturalistický princíp intertextuality, ktorý sa však javí ako protichodný a často môže byť indikátorom spochybnenia autobiografických postupov, na čo poukazuje napr. Marcel Forgáč v analýze próz Pavla Vilikovského a Ivany Dobrakovovej [15].

ANALÝZA POETIKY IVANY DOBRAKOVOVEJ

Ivana Dobrakovová sa do kontextu slovenskej literatúry zaradila ako autorka tematizujúca každodenné problémy so zreteľom na introspekciu postáv. Vyznačuje sa sklonom k deskripcii psychických defektov a psychosomatiky, protagonistky sú vzdialené od idylického prežívania života. Osudy postáv sú poznačené traumami, sociofóbiou, nefunkčnými vzťahmi (dnes označovanými ako toxické), s predispozíciou nezaraďiť sa do bežného života a spoločnosti. Neschopnosť postáv konfrontovať sa so svetom je predurčená už pri ich vzniku (to, že sa nebudú vedieť zaraďiť, je jasné už od začiatku). Svet próz Ivany Dobrakovovej tvorí homogénny celok nielen v zmysle bezprostredného nadväzovania jednotlivých textov, ale v spôsobe využitia vybraných rámcov a autorských stratégií. Jednotlivé naratívy sú síce často tematicky prepojené (napr. román *Bellevue* (2010) je variáciou poviedky z debutu), no otázka vyčerpania

variovaných motívov zaniká každým ďalším textom. Autorka vo všetkých prózach rozkladá základné epické istoty v čepanovskom ponímaní, fabula je oslabená na úkor introspekcie, postojov a modelovania medziľudských vzťahov. Frekvencia postáv je neraz malá, sujetová línia sa vyznačuje nízkym množstvom digresíí. Systematicky buduje „svojbytný fikčný svet“ založený na príbuznosti textových modelov, motivických konštant, vrstvení, variovaní a prekrývání jednotlivých textov. Protagonistkami Dobrakovovej próz sú stále outsiderky, ktoré sa síce líšia menom, ukotvením v topose či vekom, no tvoria akýsi typ modelovej postavy kreovanej na rovnakých základoch. Postavy sú neustálou alternáciou, napriek mystifikácii je podobnosť zreteľná, spája ich neschopnosť podriaďiť sa spoločenským normám, dobrovoľná izolovanosť, odpor k telesnosti, nerovnocenný partnerský vzťah s mužom, problematický vzťah s otcom. Model kreovania postáv však nezostáva rovnaký, postupne sa racionalizuje (príkladom je zbierka *Toxo* (2023)), na čo poukazuje Marcel Forgáč v štúdií *Situácia postáv* (2014).

SVET POSTÁV VO FIKČNOM NARATÍVE IVANY DOBRAKOVovej

Protagonistky konfrontujúce sa s neschopnosťou vyrovnávať sa s problémami sa stávajú patologickými, a to nie len správaním a zmýšľaním, ale aj neschopnosťou zaradiť sa do sveta. Vnútorň svet postáv sa premieta do poetiky textu, často založenej na dekompozícii a deformácii. Naratívy sa fragmentarizujú rovnako ako hrdinky, rozpor vzniká na úrovni vnútorného prežívania v kombinácii s vonkajším svetom, ktorý je nepredvídateľný. Táto konfigurácia vonkajšieho a vnútorného tvorí pevný rámec autorkiných próz. V oboch prípadoch možno uvažovať nad rozporupnosťou, nestabilitou, nelineárnosťou a zložitou. Fragmentarizácia sa realizuje vo všetkých rovinách – jazyk, architektonika a genealogická rovina reflektujú vnútorné rozpoloženie subjektov. Proces rozloženia zasahuje aj narátorskú, personálnu a formálnu úroveň textu, súčasne sa však realizuje aj zjednocovanie jednotlivých častí do homogénneho celku. Intratextualita a prepracovaná sieť vnútorných vzťahov zabraňujú rozpadu textu, jednotlivé texty sú vzájomné späté intertextuálne pomocou postáv (epizodické postavy vykazujúce identické vzorce správania a postava Blanky), toposu (ústav na kopci pri Marseille, Bratislava, Turín), motívov (samovražda otca vo viacerých poviedkach, ku príkladu v textoch *Apuka*, *On a ona Nie my dvaja*, tematizovanie telesnosti a i.), ojedinelé nie je ani odkazovanie na tvorbu svetových autorov, najfrekventovanejšie na Franza Kafku, citeľný je aj súvis s existencializmom (Jean-Paul Sartre), magickým realizmom, novým románom, absurdnou drámou Samuela Becketta, v slovenskom kontexte možno nájsť súvislosti s Ballom, Dušanom Mitanom, či Pavlom Rankovom. Personálna téma v spojení s psychicky indisponovanými postavami v tvorbe Dobrakovovej neustále generuje rovnakú postavu, roztrieštenú na množstvo kúskov pod rôznymi menami. Protagonistky sa tak stávajú invariantnými, mení sa iba fokalizačný uhol. Tematizácia psychosomatiky človeka sa po roku 2000 objavuje u viacerých ženských autoriek (Ivana Gibová a ďalšie), nie však v takej podobe ako u Dobrakovovej. Tenká hranica medzi chorobou a zdravím býva neraz geneticky podmienená, psychické problémy často prechádzajú cez postavy otca. Protagonistky sú determinované podvedomím, autorka zhmotňuje ich vnútorné procesy a pocity (averziu, nechúť, nervozitu, podvedomie a i.). So svojimi problémami sa snažia bojovať prostredníctvom preexponovanej sexuality, úteku (v rôznych podobách, príkladom je odčlenenie od society či únik z reality do fikčných svetov), fyzického vypätia, alebo sa bránia neprimeranou krutosťou voči iným postavám. Časté poukazovanie na autobiografické prvky zároveň neguje odstup (autorka najskôr na prvky poukáže a potom sa od nich distancuje), text je kontrolovaný, a to aj napriek zložitosti vnútorného sveta psychicky chorých jedincov. Jazyková zložka neraz reflektuje rozpadnutú integritu protagonistov (napr. postava Blanky z *Bellevue*), text sa ale nerozpadá postmoderným spôsobom dekonštrukcie na fragmenty, vedomie postavy nie je schopné diferencovať a môže prechádzať do prúdu vedomia, vznikajú tak neukončené výpovede a elipsy, text sa monologizuje. Jazyk sa spája s telom, výpovede sú asociatívne a sugestívne, čo súvisí s vnútorným prežívaním.

Dobrakovová stavia naratív na prvkoch budovania autenticity, individuality, situačnosti a priestorovej podmienenosti. Poetika próz pracuje s prekračovaním hraníc knihy, jej „Blanku“ nachádzame zbierkach opakovane už od debutu *Prvá smrť v rodine* (2009). Téma má personálny charakter a postavy sú psychologicky indisponované, spolu s ich osobnosťou sa dekomponuje aj samotný text.

IDENTIFIKÁCIA PRVKOV AUTOBIOGRAFIE

Identifikácia znakov autobiografie je v textoch neraz komplikovaná, keďže sa prejavuje rôznymi spôsobmi. Najčastejšie sa v bežnom nediskurzívnom čítaní považuje za autobiografiu text, ktorý pojednáva o živote autora. V tomto kontexte sa postava autora a protagonistu stotožňuje a nepredpokladá sa s ďalšou možnosťou. Diskurzívny čitateľ si uvedomuje, že znaky autobiografie sa môžu realizovať aj inou formou a nemusia byť na prvý pohľad čitateľné. Jedným zo znakov je využívanie intertextuálnych odkazov, ktoré sa realizujú rozličným spôsobom. Tvorba autorky sa pohybuje na rozhraní autobiografie a autofikcie a jej naratívy nie sú založené na vymenúvaní faktov z autorkinho života, preto je potrebné analyzovať ďalšie plány textu.

Texty Ivany Dobrakovej pracujú s intertextualitou na rôznych úrovniach. V debute *Prvá smrť v rodine pracuje* s kultúrnou a psychologickou podobou intertextu, naratívy často nadväzujú na tradíciu vnútorne rozorvaných ženských postáv známych z európskej prózy. V románe *Bellevue* Dobrakovová prepája svoje skúsenosti zo života v Taliansku s univerzálnym motívom cudzinca a v diele s názvom *Pod slnkom Turína* zrkadlí súčasné napätie medzi stredo európskou a západnou kultúrnou identitou.

Tvorba Ivany Dobrakovej je príkladom autobiografie v modernom zmysle – introspektívny charakter próz odráža autorkinu vlastnú skúsenosť s úzkosťami a prežívaním, jej písanie preto pôsobí ako autopsia duševného života, aj keď mená a situácie sú fiktívne. Sama Dobrakovová v jednom rozhovore povedala: „Nepíšem denník, ale píšem o sebe, aj keď sa skrývam za postavy.“ Autorka dlhodobo žije v Turíne, a ten sa stáva kľúčovým prostredím jej próz, texty vychádzajú z jej osobnej skúsenosti, no nejde o reportáž, ale o intímnu skúsenosť migrácie – ako sa mení identita, keď človek žije mimo domova. Zrkadlom identity sa stáva aj samotný jazyk, autorka je prekladateľkou z taliančiny, a preto sa v dielach objavuje téma jazyka frekventovane. Hrdinky zápasia s rečou, mlčaním, neporozumením a strachom komunikovať, jazyk je pre ne zároveň zbraň aj zranenie a práve to má jasný autobiografický pôvod – Dobrakovová žije v dvojazyčnom prostredí a pracuje s jazykmi ako so živým materiálom. Texty otvorene pracujú s témami menštruácie, potratu, sexuality, fyzickej bolesti, či tehotenstva vždy z pohľadu ženy, ktorá sa nebojí tela ani jeho neestetickosti. Dobrakovová tu čerpá z ženského prežívania, ale prepisuje ho do umeleckého jazyka bez sentimentu. Tu pôsobí autobiograficky nie preto, že opisuje fakty, ale preto, že ukazuje autentickú skúsenosť ženy, ktorá myslí a cíti mimo spoločenských filtrov. Jej texty nie sú o Ivane Dobrakovovej, ale o fiktívnych alteregách, ktoré prežívajú jej úzkosti, pochybnosti a skúsenosti, mená postáv sa menia, ale ich vnútorný svet zostáva podobný. Autorka tak vytvára cyklus ženských vedomí, ktoré sa líšia situáciou, no zdieľajú autorkin pohľad na realitu.

ZÁVER

Autobiografickosť v slovenskej ponovembrovej próze sa ukazuje ako dynamická a mnohovrstevná kategória, ktorá už nemožno chápať v jej tradičnom, žánrovo uzavretom význame. Moderné literárne teórie – od Lejeuneovho autobiografického paktu až po súčasné úvahy o fikčnosti a možných svetoch – poukazujú na to, že hranica medzi osobnou skúsenosťou a fikčným konštruovaním postáv je čoraz menej jednoznačná. Práve preto sa výskum zameriava skôr na konkrétne postupy, konfiguračné znaky a naratívne stratégie, než na presné žánrové zaradenie textov.

Tvorba Ivany Dobrakovej je v tomto kontexte príkladom toho, ako sa môže literárny subjekt formovať na pomedzí reality a fikcie. Autorka vytvára rozsiahlu sieť vzťahov medzi textami, postavami a motívmi, ktoré spolu fungujú ako súvislý „fikčný svet“, no zároveň v ňom stále presvitajú impulzy vlastného prežívania. Jej hrdinky sú variáciami jedného vedomia, rozštiepeného do rôznych situácií a psychických stavov. Fragmentárna výstavba, prepojenia medzi knihami, introspektívna perspektíva, dôraz na telesnosť a mentalitu – to všetko formuje poetiku, v ktorej autobiografické prvky vystupujú nie faktograficky, ale ako skrytá štruktúra určujúca spôsob, akým postavy vnímajú svet.

Z textov zároveň vyplýva, že autobiografické písanie nemusí znamenať odhaľovanie osobnej histórie; môže fungovať ako nástroj uchopenia identity, skúmania traumy či mapovania vnútorného chaosu subjektu. V rámci súčasnej slovenskej literatúry tak vzniká priestor pre nové formy autenticity – nie založenej na dokumentárnosti, ale na presvedčivosti subjektívneho prežívania. Výskum autobiografickosti sa preto otvára smerom k širšiemu pochopeniu, v ktorom je dôležitá nielen zhoda medzi rozprávačom a autorom, ale najmä spôsob, akým text pracuje so skúsenosťou, pamäťou, fikciou a identitou.

Dobrákovovej prózy ukazujú, že aj keď sa menia mená postáv či prostredia, jadro zostáva nemenné: subjekt, ktorý sa snaží nájsť miesto v chaotickom svete, hoci je sám rozštiepený. Práve v tejto napätej dynamike medzi osobným a literárnym, medzi realitou a fikciou, sa naplno ukazuje potenciál súčasnej autobiografickej prózy – ako priestoru pre hĺbkovú introspekciu, formálne experimenty a neustálu rekonfiguráciu subjektu, ktorý sa odmieta zmestiť do pevne ohraničených kategórií.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] KUPCOVÁ, Helena, 2004. Autobiografie.. In: D. MOCNÁ a J. PETERKA, eds. Encyklopedieliterárných žánrů. Praha – Litomyšl: Paseka, s. 28-32. ISBN 80-7185-669-X.
- [2] TÁBORSKÁ, Jiřina (1977). Autobiografie. In: Slovník literární teorie. Ed. Štěpán Vlašín. Praha: Československý spisovatel, s. 34-35.
- [3] GOMBALA, Eduard (1979). Autobiografia. In: Slovník literárnovedných termínov. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, s. 33-34.
- [4] LEJEUNE, Philippe (1989). „The Autobiographical Pact.“ In On Autobiography, ed. Paul John Eakin, 3 – 30. Prel. Katherine Leary. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- [5] COHNOVÁ, Dorrit (2009). Co dělá fikci fikcí. Praha: Academia, s. 14-31. ISBN 978-80-200 – 1718-5.
- [6] FARKAŠOVÁ, Etela (1997). Autobiografia a jej subjekt: de/re/konstrukcia subjektu v „písaní“ jeho/jej vlastného života. In: Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie Subjekt – autor – auditórium. Ed. Peter Michalovič. Bratislava: Sorosovo centrum súčasného umenia, s. 283-289. ISBN 80-967254-6-7.
- [7] FARKAŠOVÁ, Etela (2003). Poetika rozhrania. In: Romboid, roč. 38, č. 1, s. 79-81.
- [8] DEBNÁR, Marek (2013). Autobiografia a seba písanie. In: Možnosti autobiografickosti. Ed. Ivana Taranenková. Bratislava: Ústav slovenskej literatúry SAV a Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, s. 33-44. ISBN 978-80-8876-22-5.
- [9] FORGÁČ, Marcel (2024). Ivana Dobrákovová Prvá smrť v rodine. In: M. Součková, J. Gavura, eds. Slovník diel slovenskej literatúry po roku 1989. Fintice: FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania, s. 356-359. ISBN 978-80-69006-00-3.
- [10] FORGÁČ, Marcel (2013). K poetike próz Ivany Dobrákovovej. In: M. Součková, ed. K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 2000. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 65-71.
- [11] KLAPÁKOVÁ, Mária (2015). Ivana Dobrákovová: Toxo. In: TOP 5 (slovenská literárna a výtvarná scéna 2013 v odbornej reflexii). Prešov – Košice: FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania, s. 48-55. ISBN 978-80-89763-14-8.
- [12] KLAPÁKOVÁ, Mária (2022). Ivana Dobrákovová MATKY A KAMIONISTI. In: TOP 5 (slovenská literárna scéna 2018 v odbornej reflexii). Fintice: FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania, s. 142-152. ISBN 978-80-89763-92-4.
- [13] FEDORKOVÁ, Andrea (2019). K ambivalencii postáv Ivany Dobrákovovej. In: Zborník príspevkov z 6. ročníka Jarnej internacionalizovanej školy doktorandov UPJŠ 2019. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, s. 137-140.
- [14] FEDORKOVÁ, Andrea (2019). Podoby expatrianskej prózy po roku 2000. In.: M. Součková, ed. K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 2000 V. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 82-96.
- [15] FORGÁČ, Marcel, 2020. K realizáciám autobiografického písania v slovenskej literature (z hľadiska prítomnosti princípu intertextuality). In: M. Součková, ed. K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 2000 VI. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 5-18.

ĎALŠIE ZDROJE

- BARBORÍK, Vladimír (2011). „Literatúra“ verzus výpoveď: debut a prvý román Ivany Dobrakovovej. In: *Vlna*, roč. 13, č. 46, s. 113-118.
- BEDNÁROVÁ, Katarína (2011). Ku genéze autobiografického gesta v literárnom diskurze. In: *World Literature Studies: časopis pre výskum svetovej literatúry*, roč. 3, č. 2, s. 19-27. ISSN 1337-9275.
- BÍLEK, Petr A. (1996.) Možnosti „Já“. Autenticita, autobiografie, autorský obraz. In: *Tvar*, roč. 7, č. 14, s. 8-9.
- BUZINKAIOVÁ, Martina (2020). K poetike próz Ivany Dobrakovovej. In: *K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 2000 VI*, ed. Marta Součková. Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove, s. 43-51. ISBN 978-80-555-2561-7.
- DAROVEC, Peter (2019). Literatúra ako okno do iného sveta (Ivana Dobrakovová: *Matky a kamionisti*). In: *Glosália*, č.2.
- DOLEŽEL, Lubomír (1997). Mimesis a možné světy. In: *Česká literatura*. Roč. 45, č. 6, s. 600-624. ISSN 0009-0468.
- DOUBROVSKY, Serge (2013). Autofiction. In: *Autofiction*, s. 1-5.
- FONIOKOVÁ, Zuzana (2013). Nespolehlivý autor: Otázka vypravěčské nespolehlivosti v autobiografických textech na příkladu knihy *Montauk*. In: *World Literature Studies: časopis pre výskum svetovej literatúry*, roč. 5, č. 1, s. 124-132. ISSN 1337-9275.
- FONIOKOVÁ, Zuzana (2018). Fikčnost ve faktuálním vyprávění: Případ fikčních metaautobiografií. In: *Česká literatura*. Roč. 66, č. 6, s. 841-869.
- FONIOKOVÁ, Zuzana (2021). Sám sebe a přece fikční: „Možnosti milostného románu“ Jana Němce jako autofikce. In: *Bohemistyka*, roč. 21, č. 4, s. 513-532. <https://doi.org/10.14746/bo.2021.4.5>
- PRUŠKOVÁ, Zora (2010). „Bellevue beletria“ – biograficky, diskurzívne, pútavo. In: *Romboid*, roč. 45, č. 9, s. 19-24.
- SOUČKOVÁ, Marta (2013). K rôznym podobám autobiografického písania v slovenskej próze po roku 2000. In: *World Literature Studies: časopis pre výskum svetovej literatúry*, roč. 15, č. 4, s. 121-135. ISSN 1337-9275. <https://doi.org/10.31577/WLS.2023.15.4.9>